

Stakeholder Theory

Výzvy budoucnosti

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Stakeholder Theory a kapitalismus (Freeman, 2010)

- Růst materiálního bohatství Západu v posledních 200 letech.
- Růst napětí:
 - Mezi bohatými a chudými zeměmi.
 - Mezi národy i uvnitř jednotlivých národů.
 - Dominance malých privilegovaných skupin.
 - Terorismus.
 - Ohrožení životního prostředí.
 - Globální finanční krize.

Stakeholder Theory a kapitalismus (Freeman, 2010)

- Problém hodnotového základu podnikání.
- Podnikatelská etika.
- Tradiční přístup k ekonomickým aktivitám:
 - Hospodářská soutěž jako motor aktivity.
 - Využívání limitovaných zdrojů.
 - Mentalita „vítěz bere všechno“.

Stakeholder Theory a kapitalismus (Freeman, 2010)

- **Současné přístupy ke kapitalismu:**

- Z pohledu zaměstnanců.
- Z pohledu vlády (státu).
- Z pohledu investorů.
- Z pohledu managementu.
- Z pohledu podnikatele

Stakeholder Theory a kapitalismus (Freeman, 2010)

- **Současné přístupy ke kapitalismu z pohledu zaměstnanců.**
- Stále využívána Marxova analýza chápající kapitalismus rozdělený do základních tříd.
- Vlastník drží kapitál.
- Zaměstnanec nevlastní kapitál, musí nabízet práci vlastníkovi.
- Mezi těmito třídami probíhá třídní boj.
- Přístup vyzdvihuje antagonismus stakeholderů.

Stakeholder Theory a kapitalismus (Freeman, 2010)

- **Současné přístupy ke kapitalismu z pohledu vlády (státu).**
- John Maynard Keynes.
- Aktivní úloha státu při zajišťování dynamiky kapitalismu.
- Osvědčilo se jako východisko z velké krize 1929 a jako východisko obnovy po II. světové válce 1945.
- Méně populární po krizi 2008-2009.
- Popularita mezi akademiky trvá.

Stakeholder Theory a kapitalismus (Freeman, 2010)

- **Současné přístupy ke kapitalismu z pohledu investorů.**
- Milton Friedman.
- Ekonomická svoboda je základem dynamiky kapitalismu.
- Tržní ekonomika pokud možno bez zásahů státu.
- Shareholder v centru dynamiky.
- Pokud jsou naplněny zájmy shareholdera, dojde k naplnění zájmů i další stakeholderů.

Stakeholder Theory a kapitalismus (Freeman, 2010)

- **Současné přístupy ke kapitalismu z pohledu managementu.**
- Berle a Means.
- Vlastníci nejsou hybateli, jsou pod kontrolou.
- Dochází k oddělení vlastnictví a managementu.
- Manažeři budují vlastní impérium, stávají se stakeholderem sledujícím vlastní zájmy.

Stakeholder Theory a kapitalismus (Freeman, 2010)

- **Současné přístupy ke kapitalismu z pohledu podnikatele.**
- Předchozí přístupy ignorují podnikatele, zdůrazňují význam ostatních stakeholderů.
- Joseph Schumpeter.
- Pojetí kreativní destrukce.
- Podnikatel je v opozici k aktuálnímu status quo a vůči zájmům ostatních stakeholderů, kteří naopak chtějí zachovat status quo.
- Podnikatel boří existující trhy, hledá nové příležitosti a nové trhy.

Stakeholder Theory a kapitalismus (Freeman, 2010)

- **Problémy tradičních přístupů.**

- Problém tvorby hodnoty a obchodu: soutěž.
- Problém tvorby hodnoty a obchodu: dominantní skupiny.
- Problém etiky kapitalismu.
- Problém tvorby hodnoty, obchodu a etiky kapitalismu: podnikání v liberální demokracii.

Stakeholder Theory a kapitalismus (Freeman, 2010)

- **Problém tvorby hodnoty a obchodu: soutěž.**
- Soutěž (konkurence) je silnější fenomén než kooperace.
- Předpoklad vítězství nejsilnějšího v soutěži.
- Porazit konkurenta je důležitější než s ním kooperovat.

Stakeholder Theory a kapitalismus (Freeman, 2010)

- **Problém tvorby hodnoty a obchodu: dominantní skupiny.**
- Stakeholderi si nejsou rovni, vždy nějaký dominuje a jeho zájmy jsou vyšší než zájmy ostatních stakeholderů.
- Dominující státní instituce u státního kapitalismu.
- Dominance práv dělníků u Marxe.
- Dominance práv vlastníků u Friedmana.

Stakeholder Theory a kapitalismus (Freeman, 2010)

- **Problém etiky kapitalismu.**
- Etice přiřazena limitující role v kapitalismu.
- Názor: Podnikání uvnitř kapitalismu je přirozeně amorální.
- Proto: je nutné nařídit Corporate Social Responsibility. Vnést pravidla, normy.
- Názor ignoruje skutečnost uzavírání vzájemně prospěšných smluv (nejde jen o oportunistus), focus groups (nejde jen o individualismus), přítomnost empatie (nejde jen o narcismus).

Stakeholder Theory a kapitalismus (Freeman, 2010)

- **Problém tvorby hodnoty, obchodu a etiky kapitalismu: podnikání v liberální demokracii.**
- Státní instituce chápány jako rozhodčí subjekt v konfliktch mezi jednotlivými stakeholdery.
- Státní instituce chápány jako zákonodárny subjekt při stanovování, co je morální. Pozitivistické pojetí práva.
- Státní instituce přerozdělují zdroje.

Stakeholderský kapitalismus (Freeman, 2010)

- **Principy**

- Princip kooperace stakeholderů.
- Princip aktivního zapojení stakeholderů.
- Princip zodpovědnosti stakeholderů.
- Princip komplexnosti.
- Princip průběžné tvořivosti.
- Princip vznikající konkurence.

Stakeholderský kapitalismus (Freeman, 2010)

- **Princip kooperace stakeholderů.**

- Stakeholderi mohou uspokojit své potřeby jen společně uzavíráním dobrovolných smuv mezi sebou.

- **Princip aktivního zapojení stakeholderů.**

- Do každé aktivity podniku musí být vtaženi všichni stakeholderi (zákazníci, dodavatelé, regionální komunity, zaměstnanci, banky)

Stakeholderský kapitalismus (Freeman, 2010)

- **Princip zodpovědnosti stakeholderů.**

- Stakeholderi musí přijmout zodpovědnost za svá rozhodnutí. Pokud zájmy jednoho stakeholdera uškodí jinému stakeholderovi, musí být tento stakeholder kompenzován, aniž se musí kompenzace domáhat právně.

- **Princip komplexnosti.**

- Při rozhodování musí být přijaty všechny aspekty. Důležitý je společenský kontext.

Stakeholderský kapitalismus (Freeman, 2010)

➤ **Princip průběžné tvořivosti.**

➤ Podnikání je přirozeným zdroje tvorby nové hodnoty. Zároveň se předpokládá aktivní přístup všech stakeholderů.

➤ **Princip vznikající konkurence.**

➤ Napětí a soutěž mezi stakeholdery není výše uvedenými principy nijak smazána. Stakeholderi spolupracují a zároveň soutěží.

Stakeholderský kapitalismus (Freeman, 2010)

- **Závěr**
- Změna východiska:
- na první místě není boj, soutěž, porážka druhého,
- na prvním místě je spolupráce nepopírající možnost využití příležitosti, využití příležitosti není chápáno jako porážka konkurenta.

Zdroj

- Freeman, R.E. (2010). Stakeholder Theory. The State of the Art. New York, Cambridge University Press.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

